

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๐๕๐๘/๔๑

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
๑ ถนนพระอาทิตย์ เขตพระนคร
กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย (๑) หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี
- (๒) บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาประกอบร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
- (๓) บันทึกสรุปวิเคราะห์สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
- (๔) ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ที่ตรวจพิจารณาแล้ว
- (๕) รายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
- (๖) รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
- (๗) แผนการจัดทำกฎหมายลำดับรองและกรอบระยะเวลาตามร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

ด้วยสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาขอเสนอร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๒) รวมทั้งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติในด้านการปรับสมดุลและพัฒนา ระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) สั่งและปฏิบัติราชการ แทนนายกรัฐมนตรี ได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย (๑)

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๒/๒๕๖๔ ว่า พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ มาตรา ๓๔ ที่บัญญัติให้เงินค่าทดแทนที่วางไว้ หากไม่มีผู้ร้องขอรับภายในสิบปีนับแต่วันที่มีการวางเงิน ให้เงินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง เป็นอันใช้บังคับมิได้ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาจึงเห็นสมควรแก้ไขบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒

ที่เป็นบทบัญญัติในลักษณะทำนองเดียวกับมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ เพื่อมิให้ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ

๑.๒ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้เสนอเรื่องให้คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) พิจารณา ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) พิจารณาแล้ว เห็นว่า เมื่อศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยแล้ว คำวินิจฉัยนั้นย่อมเป็นบรรทัดฐานต่อไปจนกว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงผลของคำวินิจฉัยในประเด็นที่มีลักษณะเดียวกัน และผลของคำวินิจฉัยอาจจะส่งผลกระทบต่อกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งมีบทบัญญัติลักษณะเดียวกับบทบัญญัติที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) จึงได้ยกร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เพื่อแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๔ มาตรา ๔๘ ที่อาจจะมีผลเป็นการขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญเช่นเดียวกับที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยที่ ๒/๒๕๖๔ และแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติมาตราอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องซึ่งมีประเด็นปัญหาในทางปฏิบัติอันเกิดจากการบังคับใช้กฎหมาย

๒. เหตุผลและความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มีความมุ่งหมายเพื่อแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้นจากการที่ศาลรัฐธรรมนูญอาจมีคำวินิจฉัยให้มาตรา ๔๔ และมาตรา ๔๘ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งเป็นบทบัญญัติในลักษณะเดียวกันกับมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ ขัดหรือแย้งต่อมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ประกอบกับการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติบางมาตราในพระราชบัญญัตินี้ที่ไม่สอดคล้องกับการบังคับใช้ในทางปฏิบัติ จะมีส่วนช่วยทำให้การดำเนินการเวนคืนที่ดินและอสังหาริมทรัพย์ของหน่วยงานของรัฐมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและเสริมสร้างความเป็นธรรมให้แก่ประชาชนผู้ถูกเวนคืน ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติในด้านการปรับสมดุลและพัฒนาาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ในหัวข้อ ๔.๗ ที่กำหนดให้ภาครัฐจะต้องจัดให้มีกฎหมายที่สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลง เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเท่าเทียม ลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม และไม่เลือกปฏิบัติ และในหัวข้อ ๔.๘ ที่กำหนดให้ต้องปฏิบัติต่อประชาชนโดยเสมอภาค สร้างความสมดุลระหว่างสิทธิและเสรีภาพของประชาชนกับประโยชน์สาธารณะ และสอดคล้องกับแผนการปฏิรูปประเทศ ในด้านกฎหมาย (ฉบับปรับปรุง) กิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ ที่กำหนดให้มีกลไกยกเลิกหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่สร้างภาระหรือเป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพของประชาชน

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. จะช่วยแก้ไขปัญหามิให้เกิดกรณีที่ประชาชนผู้ถูกเวนคืนใช้สิทธิทางศาลเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยให้มาตรา ๔๔ และมาตรา ๔๘ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง ซึ่งจะเป็นผลทำให้กระบวนการจ่ายเงินค่าทดแทนเกิดความล่าช้าและเพิ่มภาระแก่ประชาชนผู้ถูกเวนคืนโดยไม่จำเป็น อีกทั้งการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติบางมาตราที่เป็นปัญหาในทางปฏิบัติ จะทำให้หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่และอำนาจในการเวนคืนหรือควบคุมการเวนคืน มีแนวทางที่ชัดเจนสำหรับปฏิบัติงานในเรื่องดังกล่าว จึงควรเร่งดำเนินการพิจารณาประกาศใช้บังคับร่างพระราชบัญญัตินี้โดยเร็ว

๔. สาระสำคัญ ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มีจำนวนทั้งสิ้น ๑๐ มาตรา โดยมีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๔.๑ ระบุบทบัญญัติที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายและเหตุผลและความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพไว้ในคำปรารภ

๔.๒ แก้ไขเพิ่มเติมให้รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินที่จะเวนคืน มีอำนาจอนุมัติให้ขยายระยะเวลาในการกำหนดราคาอสังหาริมทรัพย์เบื้องต้นของคณะกรรมการตามมาตรา ๑๙ ได้ (ร่างมาตรา ๓ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๑ วรรคสอง))

๔.๓ กำหนดให้เจ้าหน้าที่มีหน้าที่แจ้งให้เจ้าของทรัพย์สินมารับทรัพย์สินที่เจ้าหน้าที่ริ่ถอนคืนไปภายในระยะเวลาที่กำหนด และให้อำนาจเจ้าหน้าที่ในการขายทรัพย์สินที่ริ่ถอนคืนแล้วนำเงินส่งคืนแก่เจ้าของทรัพย์สินได้ รวมทั้งกำหนดให้เจ้าหน้าที่คืนทรัพย์สินนั้นให้แก่เจ้าของ หากเจ้าหน้าที่ยังไม่ได้ขายทรัพย์สินนั้นและเจ้าของมาขอรับคืน (ร่างมาตรา ๔ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๔))

๔.๔ กำหนดให้เจ้าหน้าที่มีหน้าที่ถอนเงินค่าทดแทนที่วางไว้ต่อศาลหรือสำนักงานวางทรัพย์สิน หรือฝากไว้กับธนาคารออมสิน เพื่อส่งคืนคลัง เมื่อผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนไม่มารับภายในระยะเวลาที่กำหนด โดยไม่ตัดสิทธิของผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนที่จะยื่นคำร้องขอรับเงินค่าทดแทนคืนภายหลังจากพ้นระยะเวลาที่กำหนด (ร่างมาตรา ๕ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๘))

๔.๕ แก้ไขเพิ่มเติมให้ผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาล และมีสิทธิได้รับดอกเบี้ยจากเงินค่าทดแทน (ร่างมาตรา ๖ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕๐))

๔.๖ แก้ไขเพิ่มเติมองค์ประกอบของคณะกรรมการซึ่งทำหน้าที่พิจารณาการคืนอสังหาริมทรัพย์ให้แก่เจ้าของเดิมหรือทายาท (ร่างมาตรา ๗ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕๕ วรรคหนึ่ง))

๔.๗ กำหนดบทบัญญัติรองรับการดำเนินการกับทรัพย์สินหรือเงินที่เก็บไว้แทนตามมาตรา ๔๔ และเงินที่วางไว้ตามมาตรา ๔๘ (ร่างมาตรา ๘ และร่างมาตรา ๙)

๕. การรับฟังความคิดเห็นตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ดำเนินการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของหน่วยงานรัฐและผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการจัดทำร่างพระราชบัญญัตินี้ โดยการจัดทำร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นโดยวิธีการดังต่อไปนี้

(๑) การรับฟังความคิดเห็นต่อหลักการของร่างพระราชบัญญัตินี้ ผ่านทางเว็บไซต์ระบบกลางทางกฎหมาย (www.law.go.th) ระหว่างวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๔ ถึงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๖๔ รวมระยะเวลาในการรับฟังความคิดเห็น ๑๕ วัน โดยผู้แสดงความคิดเห็นส่วนใหญ่เห็นด้วยกับหลักการของร่างพระราชบัญญัตินี้

(๒) การรับฟังความคิดเห็นต่อเนื้อหาของร่างพระราชบัญญัตินี้ ที่ผ่านการตรวจพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ผ่านทางเว็บไซต์ระบบกลางทางกฎหมาย (www.law.go.th) ระหว่างวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ ถึงวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๖๔ รวมระยะเวลาในการรับฟังความคิดเห็น ๑๕ วัน โดยผู้แสดงความคิดเห็นส่วนใหญ่เห็นด้วยกับร่างพระราชบัญญัตินี้ที่ผ่านการตรวจพิจารณานี้

(๓) การประชุมร่วมกับผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำนวนทั้งสิ้น ๑๒ หน่วยงาน ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ช่องทาง Microsoft Teams รวม ๖ ครั้ง

ทั้งนี้ มาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้กำหนดให้รัฐพึงจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายอย่างรอบด้าน และเป็นระบบ รวมทั้งเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์นั้นต่อประชาชน และนำมาประกอบการพิจารณาในกระบวนการตรากฎหมายทุกขั้นตอน ซึ่งในการจัดทำร่างพระราชบัญญัตินี้ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องและหน่วยงานของรัฐต่าง ๆ และนำผลการรับฟังความคิดเห็นมาประกอบการพิจารณาด้วยแล้ว รายละเอียดปรากฏตามรายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นที่เสนอมาพร้อมนี้ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย (๕)

๖. ข้อเสนอของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นควรเสนอร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบเพื่อคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินของประชาชนที่ถูกเวนคืนที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์ โดยสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้จัดทำบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาประกอบร่างพระราชบัญญัติฯ บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติฯ ตลอดจนเอกสารการดำเนินการตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย (๖) ถึง (๗)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรียเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายปกรณ์ นิลประพันธ์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

กองกฎหมายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ฝ่ายกฎหมายที่ดิน สิ่งก่อสร้าง และการเกษตร
โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๗๙๐๐ - ๑๓ ต่อ ๒๔๒๔ (นายภูมรินทร์ฯ)
โทรสาร ๐ ๒๒๘๑ ๐๒๘๗
www.krisdika.go.th
www.lawreform.go.th
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@ocs.go.th